

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistallenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Kostia, S. (2020) Tavoitteena kiertotalouden ekosysteemejä mutta ei tekosysteemejä. TAMK-blogi, 14.9.2020.

URL: <https://blogs.tuni.fi/tamkblogi/tutkimus/tavoitteena-kiertotalouden-ekosysteemeja-mutta-ei-tekosysteemeja/>

Tavoitteena kiertotalouden ekosysteemejä mutta ei tekosysteemejä

14.9.2020 — Arja Hautala

Panelisteina olivat Jukka Alasentie (Pirkanmaan liitto), pj, Ilkka Hippinen (Motiva), Jyri Arponen (SITRA), Eeva-Liisa Viskari (TAMK) ja etäyhteydellä Sampo Tukiainen (Carbofex Oy).

TAMK sai hienon tilaisuuden järjestää Tampereen yliopiston perinteiseen Johtajuussymposiumiin 9.9.2020 paneelikeskustelun aiheesta Teolliset symbioosit kiertotalouden edistäjänä. Paneelin aikana toteutettu kysely kertoi, että suurin osa seuraajista koki saaneensa kiertotaloudesta lisää tietoa, mikä osoitti sen tuoneen sekä relevantteja että uusia näkökulmia aiheeseen.

Teolliset symbioosit edistävät kiertotaloutta alueellisesti

Teolliset symbioosit perustuvat yritysten muodostamalle kokonaisuudelle, missä ne tuottavat toisilleen lisäarvoa hyödyntämällä tehokkaasti toistensa raaka-aineita, sivuvirtoja, teknologiaa, palveluja, tiloja ja/tai energiaa. Teolliset symbioosit toteuttavat kiertotalouden periaatetta, missä toisen sivuvirta tai jäte on toisen raaka-aine. Viimeisten 3 – 5 vuoden aikana Kiertotalouden tiekartan tavoitteet ovat edistyneet merkittävästi, kertoi johtava

asiantuntija Jyri Arponen SITRAsta. Kaikki lähtee ”oikeasta imusta” eli kestävästä liiketoiminnasta, jolla tuotetaan asiakkaalle lisäarvoa.

Varsinkin pienillä yrityksillä on usein niukasti resursseja etsiä uusia liiketoimintamahdollisuuksia teollisista symbiooseista. MOTIVAn roolina on toimia kansallisena FISS (Finnish Industrial Symbiosis Systems) koordinaattorina ja sen ylläpitämässä Materiaalitorin rekisterissä on jo yli 700 yritystä. Maakunnissa toimivat aluekoordinaattorit, jotka organisoivat alueellisia työpajoja. Johtava asiantuntija Ilkka Hippinen Motivasta totesi, että yritykset vaativat ”hoksauttamista” ja vaikka teolliset symbioosit onkin jo vakiintunut toimintatapa, systeemi vaatii jatkuvaa kehittämistä.

Kaikkea ei ole vielä keksitty

Eeva-Liisa Viskari TAMKista toi esiin, että kiertotaloutta edistämään tarvitaan tutkimusta ja koulutusta eikä kaikkea ole suinkaan vielä keksitty. Kiertotalouden edistäminen vaatii myös jatkuvaa oppimista. Edelleen tarvitaan tutkimusta materiaaleista, aineettomasta arvonluonnista ja datan hyödyntämiseen sekä jalostusasteen nostamisesta. Tutkimuksen lokeroituneisuus ja poikkitieteellisyyden puute tuotiin esiin myös yhtenä kiertotalouden ratkaisujen kehittämisen esteenä. Seuraava EU-rahoituskausi tulee olemaan merkittävä kiertotalouden edistämiseen, kertoi aluekehitysjohtaja Jukka Alasentie Pirkanmaan liitosta. ECO3 alue on Pirkanmaalla hyvä esimerkki rakentuvasta kiertotalousalueesta ja Hiedanranta on tulevaisuuden asuinalue, jossa teollisuusaluetta kehitetään hiilineutraaliksi kaupunginosaksi ja jossa on jo kiertotalousyrityksiä toiminnassa.

Samaan suuntaan

Kiertotalouden edistäminen vaatii verkostojohtamista, sidosryhmäymmärrystä, kykyä motivoida ja sitouttaa kumppaneita. Julkisella sektorilla tarvitaan visionäärisyyttä ja rohkeutta tehdä kiertotaloutta edistäviä päätöksiä. Paneelikeskustelussa nostettiin useasti esiin lainsäädännön pirstaleisuus ja epäjohdonmukaisuus, lupamenettelyjen raskaus ja valitukset yhtenä kiertotalouden edistämisen esteinä. Myös pienten innovatiivisten yritysten mahdollisuus liiketoiminnan kasvattamiseen ja osaamisen vientiin tunnistettiin kipukohtaksi. Carbofex Oy:n toimitusjohtaja Sampo Tukiainen kuvaili uransa alkuvaiheessa saaneensa ”kylähullun” maineen, mutta nyt yrityksen biohiili viedään käsistä ja suunnitelmat kasvusta ovat hyvät, jos rahoitusta löytyy. Yrityksellä on monta roolia muun muassa teknologiakehittäjänä, fasilitoijana, ja biohiiliosuuskunnan vetäjänä. Jotta kiertotalous edistyisi pitäisi hiili arvottaa ja ymmärtää sen rooli myös ravinnevirtojen kierrossa, joita ei tällä hetkellä nähdä materiaalikiertona.

Yhdessä tekemisen voima

Paneelin suunnittelussa oli TAMKista mukana aktiivinen ryhmä kiertotalouden kehittäjiä ja edistäjiä; lehtorit Marita Hiipakka ja Eveliina Asikainen sekä yliopettajat Ulla Häggblom ja Silja Kostia sekä Impact Area Leader Eeva-Liisa Viskari. Paneelin suunnittelu ja toteuttaminen koettiin erittäin mielenkiintoiseksi ja toivottiin myös jatkossa mahdollisuutta tuoda esiin TAMK kiertotalousosaamista.

TAMK on perustanut kiertotalouden tutkimusryhmän helmikuussa 2020 ja yhtenä sen tavoitteena on tehdä TAMKin osaaminen näkyväksi sidosryhmilleen
<https://www.tuni.fi/fi/tutkimus/next-level-circular-and-bioeconomy-actions>.

Teksti ja kuva: Yliopettaja Silja Kostia, TAMKin kiertotalouden tutkimusryhmän vetäjä